

Leuven

H. Hooverplein Assessment vondsten

2018I67

leuven

Projectcode	2018I67
Titel	Leuven H.Hooverplein Assessment vondsten
auteur	Lisa Van Ransbeeck
Erkend archeoloog	Lisa Van Ransbeeck OE/ERK/Archeoloog/2016/00152

Observaties en registraties

1. Aardewerk

1.1. Observaties en registraties per aardewerkcontext

Er werden 5 aardewerkcontexten ingezameld.

VNR 8 – S13 coupe 1

- Context:
 - o Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Vulling aanleg sleuf S12 van bakstenen fundering S11 met kleiner baksteenformaat en vorm volgt pleinaanleg.
 - o Is er een datering van het spoor voorhanden? Op basis van kaartmateriaal tot op 50 jaar nauwkeurig.
 - o Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Van in de middeleeuwen bewoning, afbraak kerk en poort, slechten stadswal, nivellering, plein aanleggen in verschillende fases. Bij één van de fases kwam aardewerk dat hier (na nivellering) aanwezig was met eventueel extra aardewerk in de aanleg sleuf van de fundering terecht.
 - o Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Spoor is maximaal zou oud als de jongste scherf, vermoedelijk nog jonger.
- Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Enkel ingezameld bij enkele coupes van heel lange sleuf. Niet alle materiaal werd ingezameld. Dus geen representatief beeld.
- Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Zo ja, dan worden de gegevens hieronder ook verzameld. Zo neen, dan worden onderstaande gegevens niet ingezameld. Neen, is veel jonger dan de site. Geen verder onderzoek nodig.
- Aanwezige aardewerkgroepen: deze worden genoteerd van veel naar weinig: rood geglazuurd aardewerk, steengoed, witbakkend aardewerk, porselein, pijpen.

Figuur 1: VNR. 8 – S13.

VNR 10 – S15

- Context:
 - o Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Vulling kuil (rechte aflijning en licht puinig), ouder dan aanlegsleuf S12
 - o Is er een datering van het spoor voorhanden? Neen.
 - o Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Van in de middeleeuwen bewoning, afbraak kerk en poort, slechten stadswal, nivellering, plein aanleggen in verschillende fases. Bij één van de fases kwam aardewerk dat hier (na nivellering) aanwezig was met eventueel extra aardewerk bij de demping van een kuil terecht.
 - o Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Spoor is maximaal zou oud als de jongste scherf, vermoedelijk nog jonger.
- Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Enkel ingezameld bij ondiepe coupe van groot spoor, enkel meest diagnostische en jongste materiaal werd ingezameld. Dus geen representatief beeld.

- *Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Zo ja, dan worden de gegevens hieronder ook verzameld. Zo neen, dan worden onderstaande gegevens niet ingezameld. Neen, is veel jonger dan de site. Geen verder onderzoek nodig.*
- *Aanwezige aardewerkgroepen: deze worden genoteerd van veel naar weinig: rood geglazuurd aardewerk (zware vormen), grijs aardewerk, steengoed, industrieel wit.*

VNR 7 – S26

- *Context:*
 - o *Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Vulling kuil. Vergelijking met ander spoor: recente verstoring.*
 - o *Is er een datering van het spoor voorhanden? Neen, maar van recente (na de pleinaanleg) oorsprong, vermoedelijk erg recent van plaatsen verkeersborden.*
 - o *Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Van in de middeleeuwen bewoning, afbraak kerk en poort, slechten stadswal, nivellering, plein aanleggen in verschillende fases. Bij één van de fases kwam aardewerk dat hier (na nivellering) aanwezig was met eventueel extra aardewerk bij de demping van een kuil terecht.*
 - o *Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Geen wetenschappelijk potentieel.*
- *Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Enkel ingezameld bij ondiepe coupe van groot spoor, enkel meest diagnostische en jongste materiaal werd ingezameld. Dus geen representatief beeld.*
- *Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Zo ja, dan worden de gegevens hieronder ook verzameld. Zo neen, dan worden onderstaande gegevens niet ingezameld. Neen, is veel jonger dan de site. Geen verder onderzoek nodig.*
- *Aanwezige aardewerkgroepen: deze worden genoteerd van veel naar weinig: rood geglazuurd aardewerk (met slib), steengoed.*

Figuur 2: VNR. 7, S26.

VNR 12 – S13 - vrijleggen S11

- Context:
 - o Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Vulling aanleggleuf S12 van bakstenen fundering S11 met kleiner baksteenformaat en vorm volgt pleinaanleg.
 - o Is er een datering van het spoor voorhanden? Op basis van kaartmateriaal tot op 50 jaar nauwkeurig.
 - o Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Van in de middeleeuwen bewoning, afbraak kerk en poort, slechten stadswal, nivellering, plein aanleggen in verschillende fases. Bij één van de fases kwam aardewerk dat hier (na nivellering) aanwezig was met eventueel extra aardewerk in de aanleggleuf van de fundering terecht.
 - o Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Spoor is maximaal zou oud als de jongste scherf, vermoedelijk nog jonger.
- Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Enkel ingezameld bij klein van lange fundering. Niet alle materiaal werd ingezameld. Dus geen representatief beeld.

- *Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Neen, is veel jonger dan de site. Geen verder onderzoek nodig.*
- *Aanwezige aardewergroepen: deze worden genoteerd van veel naar weinig: rood geglaazuurd aardewerk, witbakkend aardewerk, steengoed grijs.*

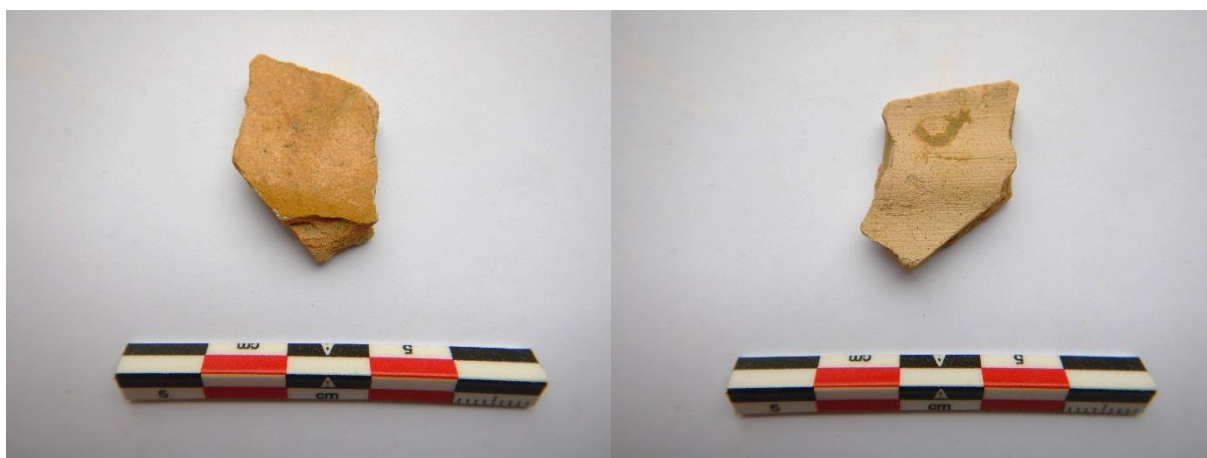
VNR 13 – S6 coupe

- *Context:*
 - o *Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Ondiep spoor, recente verstoring.*
 - o *Is er een datering van het spoor voorhanden? recent*
 - o *Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Van in de middeleeuwen bewoning, afbraak kerk en poort, slechten stadswal, nivellering, plein aanleggen in verschillende fases. Bij één van de fases kwam aardewerk dat hier (na nivellering) aanwezig was met eventueel extra aardewerk in de kuil terecht.*
 - o *Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Geen potentieel.*
- *Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Slechts onderkant spoor. Geen representatief beeld.*
- *Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Neen, is veel jonger dan de site. Geen verder onderzoek nodig.*
- *Aanwezige aardewergroepen: deze worden genoteerd van veel naar weinig: rood geglaazuurd aardewerk (tegel).*

VNR 14 – S48 - bij CPS37 AB

- *Context:*
 - o *Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Laag. Ophogingslaag, nivelleringslaag of accumulatielaag. Ouder dan S41, jonger dan S49. Gelijktijdig (indien deel van vulling insteek) of ouder (indien laag waarin fundering werd geplaatst) van fundering S37.*
 - o *Is er een datering van het spoor voorhanden? neen*
 - o *Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Gebruik van stadspoorten en deze ruimte van in de middeleeuwen. Bij ophoging of accumulatie kwam deze laag hier terecht. Materiaal kan dus van ergens anders in de stad komen, kan ook van in de buurt zijn.*
 - o *Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Kan indicatie voor datering geven. Terminus post quem?*

- Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Laag, die maar voor klein deel werd bewaard (rest verstoord): geen representatief beeld voor alle materiaal uit die laag.
- Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Matig, ruime datering (terminus) van lagen die te maken hebben met bouw poort. Geen verder onderzoek nodig (slechts 1 scherf) assessment volstaat.
- Hoeveelheid materiaal: vondstensembles die uit minder dan 15 stuks bestonden werden geteld, van andere werd een schatting gemaakt. 1
- Aanwezige aardewerkgroepen: deze worden genoteerd van veel naar weinig: rood geglaazuurd aardewerk (dunwandig, met gemengde klei): mogelijk maaslands aardewerk.
- Fragmentatiegraad: de grootte van de scherven wordt beschreven als groter of kleiner dan 2cm², 9cm², 16cm² of 25cm². 2m²
- Toewijzing tafonomische groepen:
 - o huishoudelijk afval,
- Vormidentificatie mogelijk (randen, typerende bodems...)? In functie van datering en/of toewijzing functie van het object. neen
- Conservatie-problematiek? Neen, stabiel.

Figuur 3: Buiten- en binnenzijde van VNR. 14.

1.2. Potentieel op kenniswinst

Er werd al een selectie van het aardewerk gedaan op het terrein, waarbij enkel aardewerk uit duidelijke sporen (en niet uit nivelleringslagen, puinlagen, verstoringen van het plein) werd ingezameld. In het begin van het onderzoek werd ook nog materiaal ingezameld uit enkele contexten die later met de recente pleinaanleg in verband konden worden gebracht. Het aardewerk uit deze contexten (S13, S15, S26) heeft geen potentieel op kenniswinst. Het assessment van de vondsten uit S13 en S15 bevestigen wel de recente datering van de muurfundering S11 door de aanwezigheid van porselein en industrieel wit aardewerk. De muurfundering is met zekerheid 19de-eeuws of jonger. Slechts één scherf (VNR. 14) kwam uit een archeologisch relevante context. Deze

kleine wandscherf is vermoedelijk Maaslands aardewerk dat ruim gedateerd kan worden tussen 1050 en 1400¹. Op basis van het assessment is duidelijk dat verder onderzoek niet meer info kan opleveren qua datering.

2. Botmateriaal

2.1. Observaties en registraties per context

VNR 9 – S30 - verdiepen

- Context:
 - o Aard van het spoor en relatie met andere sporen; grondspoor; *onduidelijk: deel gracht? vermoedelijk eerder kuil na opgave kerkhof? Of knekelput van tijdens kerkhof.*
 - o Is er een datering van het spoor voorhanden? *Neen.*
 - o Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? *Veel, maar allemaal verschillend afhankelijk van interpretatie. Wel met zekerheid personen die begraven werden op Sint-Michielskerkhof.*
 - o Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? *Door onduidelijkheid interpretatie weinig wetenschappelijk potentieel.*
- Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. *Slechts klein deel uit kuil kon gerecupereerd worden, enkel grootste, duidelijkste botten werden ingezameld. Totaal niet representatief voor context of kerkhof.*
- Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Zo ja, dan worden de gegevens hieronder ook verzameld. Zo neen, dan worden onderstaande gegevens niet ingezameld. *Neen. Geen kenniswinst op siteniveau. Groter geheel van Sint-Michielskerkhof: door ruiming geen info datering en grafcontexten (begravenisrituelen etc.). Nooit mogelijk om uitspraken te doen op populatie-niveau.*
- Hoeveelheid materiaal: vondstensembles die uit minder dan 15 stuks bestonden werden geteld, van andere werd een schatting gemaakt. *11 fragmenten.*
- Fragmentatiegraad: de grootte van de fragmenten wordt beschreven als groter of kleiner dan 2cm², 9cm², 16cm² of 25cm². *Meer dan 36cm²*
- Conservatie-problematiek? *Neen, stabiel.*

¹ De Groote 2014: 337; Borremans & Warginaire 1966.
Leuven H. Hooverplein
2018I67

Figuur 4 VNR.9.

VNR 15 – S6 - coupe

- Context:
 - Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Ondiep spoor, recente verstoring.
 - Is er een datering van het spoor voorhanden? recent
 - Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Van in de middeleeuwen begraving, afbraak kerk en poort, “ruimen” of nivelleren kerkhof en slechten stadswal, nivellering, plein aanleggen in verschillende fases. Bij ruimen of nivelleren kerkhof kwam er menselijk bot op het plein terecht, dit kan door verschillende latere processen nog verplaatst zijn bij de pleinaanleg (nivelleren, graven kuilen etc.)
 - Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Geen potentieel. Zeker niet de primaire context van het bot.
- Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Ander menselijk bot uit verstoringen werd niet ingezameld.

- *Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Neen. Context en bot geen kenniswinst.*

VNR 7 – S26 - coupe

- *Context:*
 - o *Aard van het spoor en relatie met andere sporen. Vulling kuil. Vergelijking met ander spoor: recente versterking.*
 - o *Is er een datering van het spoor voorhanden? Neen, maar van recente (na de pleinaanleg) oorsprong, vermoedelijk erg recent van plaatsen verkeersborden.*
 - o *Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? Van in de middeleeuwen begraving, afbraak kerk en poort, "ruimen" of nivelleren kerkhof en slechten stadswal, nivellering, plein aanleggen in verschillende fases. Bij ruimen of nivelleren kerkhof kwam er menselijk bot op het plein terecht, dit kan door verschillende latere processen nog verplaatst zijn bij de pleinaanleg (nivelleren, graven kuilen etc.)*
 - o *Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? Geen wetenschappelijk potentieel. Geen primaire context bot.*
- *Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. Ander menselijk bot uit verstoringen werd niet ingezameld.*
- *Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Zo ja, dan worden de gegevens hieronder ook verzameld. Zo neen, dan worden onderstaande gegevens niet ingezameld. Neen, context en bot geen kenniswinst.*

2.2. Potentieel op kenniswinst

Er werd al een selectie van het botmateriaal uitgevoerd op het terrein, waarbij enkel botmateriaal uit duidelijke sporen (en niet uit nivelleringslagen, puinlagen, verstoringen van het plein) werd ingezameld. Aangezien er zich een kerkhof bevond op de stadswal en dit kerkhof genivelleerd werd in de 18de eeuw (misschien nog deels in de 19de eeuw) was het te verwachten dat er menselijk botmateriaal buiten primaire context zou aangetroffen worden. Voor het botmateriaal uit S26 (VNR 7) is dit zeker het geval. Voor het botmateriaal uit S30 (VNR 9) kan dit niet met zekerheid gesteld worden. Vermoedelijk gaat het hier om botmateriaal dat in een kuil(?) terecht kwam na nivellering van het kerkhof, maar het is niet uitgesloten dat het om een knekelkuil gaat van de tijd van het Sint-Michielskerkhof. Omwille van veiligheidsomstandigheden kon slechts een klein deel van het zichtbare botmateriaal ingezameld worden én kon het spoor niet volledig onderzocht worden. Het onderzoekspotentieel van de resten is dus laag, omdat het ingezamelde materiaal op geen enkele manier representatief is voor het spoor of het kerkhof of een eventuele populatie.

3. Metaal

3.1. Observaties en registraties per context

VNR 16 – verstoring ten NO van S44

- Context:
 - o Aard van het spoor en relatie met andere sporen. *Verstoring.*
 - o Is er een datering van het spoor voorhanden? *Recent.*
 - o Zijn er tafonomische processen waarmee rekening moet gehouden worden? *Verstoring, dus niet meer in situ.*
 - o Wat is de impact van de context op het wetenschappelijk potentieel? *Geen wetenschappelijk potentieel.*
- Inzameling op het terrein en gevolgen daarvan voor wetenschappelijk potentieel. *Uit verstoring, dus geen potentieel.*
- Potentieel op kenniswinst op siteniveau (Sint-Michielspoort en -kerk en middeleeuwen) en (indien mogelijk) binnen ruimer referentiekader. Zo ja, dan worden de gegevens hieronder ook verzameld. Zo neen, dan worden onderstaande gegevens niet ingezameld. *Neen.*

Figuur 5: VNR. 16.